

บทสรุป และข้อเสนอแนะ

กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ เป็นหน่วยงานที่รักษาระดับราคาสินค้ามาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๘๕ ทั้งนี้เนื่องจากในขณะนั้น เกิดความปั่นป่วนทางด้านเศรษฐกิจขึ้นในประเทศ การค้าส่วนใหญ่ตกอยู่ในมือของคนต่างด้าวราคาสินค้าในท้องตลาดสูงขึ้นมาก สร้างความเดือดร้อนแก่ประชาชนเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในภาวะปัจจุบัน ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๗ เป็นต้นมา ภาวะค่าครองชีพรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ ราคาสินค้าแทบทุกชนิดสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว มีการฉวยโอกาสของพ่อค้า กักตุนสินค้าเพื่อเก็งกำไร ทำให้สินค้าเกิดขาดแคลนและหายไปจากท้องตลาด สาเหตุของปัญหาค่าครองชีพหรือราคาสินค้าที่เกิดขึ้นในประเทศ พอสรุปได้ ดังนี้

สาเหตุภายนอกประเทศ

- ๑) วิกฤตการณ์น้ำมันของโลก เนื่องจากการขึ้นราคาน้ำมันจากกลุ่มผู้ส่งออกน้ำมัน (Opec) เป็นผลให้ราคาสินค้าในประเทศสูงขึ้น
- ๒) ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำที่เกิดขึ้นกันหลาย ๆ ประเทศส่งผลกระทบต่อภาวะทางเศรษฐกิจของประเทศไทย
- ๓) ความผันผวนทางการเมืองของประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้การลงทุนในประเทศลดลง และวิกฤตการณ์ทางการเมืองของประเทศต่าง ๆ มีผลกระทบต่อระดับราคาสินค้าภายในประเทศ
- ๔) ราคาสินค้าและวัตถุดิบนำเข้าจากต่างประเทศสูงขึ้น

สาเหตุภายในประเทศ

- ๑) อัตราการเพิ่มของประชากรสูง และการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของประชาชนจากชนบทมาสู่ในเมือง อุปสงค์ (Demand) มากกว่าอุปทาน (Supply) ทำให้ราคาสินค้าสูงขึ้น

- ๒) ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น เนื่องจากการนำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศสูง
- ๓) การปฏิบัติไม่เป็นธรรมทางการค้า กลไกราคาและขั้นตอนการตลาดมีหลายขั้นตอน เป็นผลให้ราคาสินค้าสูงขึ้น
- ๔) นโยบายการเงินและการคลัง ได้แก่การเพิ่มอัตราดอกเบี้ย เงินกู้และภาษีการค้า

ด้วยเหตุดังกล่าวกรมการค้าภายในได้ใช้มาตรการในการดำเนินงานรักษาระดับสินค้า ๒ ประการคือ

ก. ด้านการส่งเสริมการค้า ส่งเสริมการค้าของไทยให้ประกอบอาชีพทางการค้า โดยส่งเสริมร้านค้าของคนไทยให้อยู่ในความส่งเสริมของกรมการค้าภายใน ปัจจุบันแบ่งออกเป็น ๓ ประเภท คือ ร้านค้าย่อย ร้านค้าย่อยมาตรฐาน และร้านค้าจำหน่ายสินค้าราคาถูกพิเศษ ให้เป็นร้านค้าที่ประกอบอาชีพโดยคนไทยจำหน่ายสินค้าที่จำเป็นแก่การครองชีพแก่ประชาชนทั่วไปในราคาที่พอสมควร และส่งเสริมบริษัทจังหวัดให้เป็นแหล่งจำหน่ายสินค้าและตรึงราคาสินค้าในส่วนภูมิภาค

ข. ด้านการควบคุมสินค้า ด้วยการควบคุมและกำหนดราคาสินค้าที่จำเป็นแก่การครองชีพ โดยใช้ พ.ร.บ. ป้องกันการค้ากำไรเกินควร พ.ศ. ๒๔๕๐ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๑๗ พ.ร.บ. กำหนดราคาสินค้าและป้องกันการผูกขาด พ.ศ. ๒๕๒๒ พ.ร.บ. ควบคุมโภคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๔๕๕ เป็นเครื่องมือในการควบคุมสินค้า เพื่อควบคุมสินค้าที่จำเป็นแก่การครองชีพมิให้สูงจนเกินไป และให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ผลิต ผู้จำหน่ายตลอดจนให้ความคุ้มครองแก่ผู้บริโภค

เพื่อให้การดำเนินงานด้านการส่งเสริมและการควบคุมมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามความเหมาะสมสภาวะการณ์ในปัจจุบันและยังเป็นแนวทางที่จะสามารถขยายงานออกไปได้ ภายหน้า กรมการค้าภายในจึงมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการรักษาระดับราคาสินค้าอยู่เสมอ โดยเฉพาะครั้งหลังสุด ต้น พ.ศ. ๒๕๒๒ ปรับปรุงการแบ่งส่วนราชการเสียใหม่ ด้านการส่งเสริมการค้า รวม กองส่งเสริมร้านค้าย่อยและกองส่งเสริมบริษัทจังหวัด เป็นกองส่งเสริมธุรกิจ ด้านการควบคุมสินค้า เปลี่ยนชื่อ กองตลาดการค้า และกองควบคุมการค้า เป็นกองเศรษฐกิจการตลาด และกองควบคุมสินค้า นอกจากนี้ยังยกเลิก พ.ร.บ. ป้องกันการค้ากำไรเกินควร พ.ศ. ๒๔๕๐ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๑๗

มาเป็น พ.ร.บ. กำหนดราคาสินค้าและป้องกันการผูกขาด พ.ศ. ๒๕๒๒

การดำเนินงานรักษาระดับราคาสินค้าเท่าที่ผ่านมามีปรากฏว่าผลของการดำเนินงานด้านการส่งเสริมประสบผลสำเร็จพอสมควร ได้รับความสนใจในการประกอบกิจการค้าเป็นร้านค้าในความส่งเสริมของกรมฯ ของผู้ต้องการประกอบกิจการค้าเป็นจำนวนมาก ในการประกอบกิจการร้านค้าในความส่งเสริมฯ ส่วนใหญ่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกรมฯ คือ สามารถมีร้านค้าในความส่งเสริมฯ ของตนเอง และแข่งขันทำการค้ากับร้านค้าอื่นที่ไม่ได้อยู่ในความส่งเสริมที่อยู่ใกล้เคียง เนื่องจากมีสินค้า ราคาถูกกว่ารายได้ที่ ได้รับเพียงพอเป็นค่าใช้จ่ายในการประกอบกิจการ และยังได้ใช้ประโยชน์จากการทางกรมฯ คือกู้เงินจากสำนักงานเงินกู้ฯ เพื่อใช้ในการดำเนินงานด้วย ทางด้านการส่งเสริมบริษัทจังหวัดเป็นที่รู้จักแพร่หลายมากขึ้น และส่วนใหญ่ทำการค้ามีกำไรเป็นตัวแทนของกรมฯ ในการกระจายสินค้าที่จำเป็นแก่การครองชีพ แก่ประชาชนในส่วนภูมิภาคเป็นอย่างดี ส่วนผลของการควบคุมสินค้าทำให้มีสินค้าที่จำเป็นต่อการครองชีพจำหน่ายให้แก่ผู้บริโภคในปริมาณเพียงพอ สามารถควบคุมราคาสินค้ามิให้สูงจนเกินไปได้ เป็นส่วนใหญ่ ลดภาวะค่าครองชีพหรือราคาสินค้าลง เป็นการตรึงราคาสินค้า ผู้บริโภคสามารถซื้อสินค้าได้ในราคายุติธรรมมากขึ้น กรณีที่ผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายมีพฤติกรรมการค้าไม่เป็นธรรม ก็มีมาตรการลงโทษผู้ผลิตผู้จำหน่ายนั้น เพื่อคุ้มครองผู้บริโภคในการซื้อสินค้า ด้านผู้ผลิต ผู้จำหน่ายก็ได้รับความ เป็นธรรมในการประกอบการค้าการกำหนดราคาสินค้าได้ค้ำประกันผลตอบแทนที่เป็นธรรมมากขึ้น กรณีที่ต้นทุนสินค้าสูงขึ้น จะมีการพิจารณาปรับราคาสินค้าตามต้นทุนที่สูงขึ้น นอกจากนี้ยัง ให้อำนวยให้มีการขยายการลงทุนมากขึ้นด้วย ส่วนผลการจำหน่ายสินค้า "สินไทย" ผลการดำเนินงานยังไม่เป็นที่แพร่หลายและเป็นที่สนใจของประชาชนผู้บริโภคเท่าที่ควร สินค้าส่วนใหญ่มีปริมาณจำหน่ายน้อยลงทุก เดือน ทำให้ผู้ผลิตลดปริมาณการผลิตลง

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน มี ดังนี้

ด้านการส่งเสริมการค้า

๑. การขาดแคลนอัตราค่าส่งเจ้าหน้าที่และงบประมาณในการดำเนินงานไม่เพียงพอ เจ้าหน้าที่และงบประมาณที่ได้รับ ไม่สอดคล้องกับปริมาณงาน ทางด้านส่งเสริมร้านค้าในความส่งเสริมฯ

และบริษัทจังหวัดที่มีขอบ เขตกว้างขวางทั้งส่วนกลางและภูมิภาค

๒. การขาดแคลนเงินทุนของสำนักงานเงินกู้ฯ และบริษัทจังหวัดมีไม่เพียงพอ

๓. การติดต่อซื้อสินค้ามาจำหน่ายของร้านค้าในความส่งเสริมฯ ต้องใช้เวลาติด
ค่อนนานและราคาสินค้ามีราคาใกล้เคียงกับท้องตลาดทำให้ร้านค้าในความส่งเสริมฯ บางร้าน
หันไปซื้อจากแหล่งอื่น นอกจากนี้การจัดหาสินค้ามาจำหน่ายให้แก่บริษัท จังหวัด
ไม่ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร

๔. การประกอบกิจการค้าของบริษัท เสียเปรียบเอกชนในด้านการทำบัญชี บริษัท
บางแห่งขาดผู้บริหารที่ดีและไม่ค่อยปฏิบัติตามระเบียบของกรมฯ

แนวทางแก้ไข

๑. เพิ่มอัตราค่าจ้างเจ้าหน้าที่และงบประมาณในการดำเนินงาน ทั้งทางด้านการ
ส่งเสริมร้านค้าในความส่งเสริมฯ และบริษัทจังหวัดให้เพียงพอกับปริมาณงาน

๒. จัดหาสินค้ามาจำหน่ายให้แก่ร้านค้าฯ และบริษัทจังหวัดโดยการติดต่อกับผู้ผลิต
โดยตรงในราคาที่ถูกลงกว่าจำหน่ายให้แก่เอกชน และมีปริมาณเพียงพอกับความต้องการของร้านค้าฯ
และบริษัทจังหวัด

๓. ขอความร่วมมือกับองค์การคลังสินค้า ในกรปรับปรุงการปฏิบัติงานของ
เจ้าหน้าที่ในการจำหน่ายสินค้าให้รวดเร็วขึ้นลดขั้นตอนการปฏิบัติงานไม่จำเป็นลง และขอความ
ร่วมมือกับหน่วยงานอื่น เช่นกระทรวงการคลังในการขอยืมเงินในการขยายวงเงินกู้ของ
สำนักงานเงินกู้ให้มากขึ้น

๔. ขยายกิจการเพิ่มเงินทุน ปรับปรุงการค้าในงานส่งเสริมของบริษัทให้มาก
และกว้างขวางขึ้น ตลอดจนปรับปรุงสมรรถภาพของผู้บริหารบริษัทจังหวัดโดยการจัดสัมมนา
ผู้บริหารจังหวัดเป็นประจำปีละ ๑-๒ ครั้ง

๕. โฆษณา เผยแพร่ และประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการส่งเสริม
ร้านค้าในความส่งเสริมฯ และบริษัทจังหวัดโดยออกเอกสารหรือวารสาร การดำเนินงาน
ทุกสัปดาห์ หรือทุกเดือน ออกเผยแพร่ให้ประชาชนทราบ

ด้านการควบคุมสินค้า

๑. การปฏิบัติงานซ้ำซ้อนกันของหน่วยงานบางหน่วยในกองเศรษฐกิจการตลาด และกองควบคุมสินค้า ทำให้ขาดการประสานงานกัน
๒. งบประมาณ และเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานควบคุมสินค้าไม่เพียงพอที่จะควบคุมสินค้าให้มีประสิทธิภาพได้
๓. ปัจจัยภายนอกที่มีผลกระทบต่อราคาสินค้า เช่น การขึ้นราคาน้ำมันและค่าจ้างแรงงาน เป็นต้น
๔. ปริมาณของสินค้าและปัญหากว้างขวางเกินกว่าหน่วยงานจะรับผิดชอบได้ทั่วถึง เนื่องจากขาดกำลังคน อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ ฯลฯ เป็นต้น
๕. การพิจารณาว่าสินค้าใดมีความจำเป็นต้องการครองชีพกระทำได้ยาก การพิจารณา กำหนดราคาสินค้าขาดการยืดหยุ่น ไม่ค่อยเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ และการพิจารณาปรับราคาสินค้าและอัตราค่าอะไรที่เหมาะสมทางปฏิบัติทำได้ยาก
๖. กฎหมายมีช่องว่าง เป็นเหตุให้พ่อค้ามีการหาโอกาสหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย และการให้ข้อมูลแก่ทางราชการของผู้ผลิตไม่ตรงกับความจริง
๗. อำนาจการครองครองของพ่อค้าผู้ผลิตค่อนข้างสูง เนื่องจากอิทธิพลทางการเมือง และผู้บริโภคไม่ค่อยให้ความร่วมมือและสนใจที่จะต่อต้านพ่อค้าที่เอารัดเอาเปรียบ นอกจากนี้ในการจำหน่ายสินค้ามีขั้นตอนทางการตลาดมาก ทำให้ต้นทุนของสินค้าสูง ยากแก่การควบคุม
๘. ขาดการประสานงานกับหน่วยราชการอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น ในเรื่องภาษีของกระทรวงการคลังมีนโยบายขัดกัน และการประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับสินค้ายังมีน้อย

แนวทางแก้ไข

๑. ปรับปรุงการแบ่งส่วนราชการของกรมการค้าภายในใหม่ โดยตั้งหน่วยงานใหม่
- ๒ หน่วยงานคือ สำนักงานคณะกรรมการกลางฯ และกองตรวจสอบสินค้าและแบ่งขอบข่ายดำเนินงานความรับผิดชอบใหม่
๒. ปรับปรุงสมรรถภาพของเจ้าหน้าที่และเพิ่มอัตราค่าจ้างเจ้าหน้าที่และงบประมาณให้เพียงพอกับการปฏิบัติงาน

๓. ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้มีการปฏิบัติงานรวดเร็วขึ้นและครอบคลุมถึงการป้องกันการฉวยโอกาสของพ่อค้าให้ทั่วถึง

๔. การพิจารณาสินค้าควบคุมควรจะทำให้พร้อมกันในทุกจังหวัด เพื่อป้องกันการฉวยโอกาสและพิจารณาปรับราคาสินค้าให้สอดคล้องกับต้นทุนที่เกิดขึ้น

๕. ประชาสัมพันธ์และประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้มากขึ้น

๖. จัดระบบการตลาดใหม่โดยลดขั้นตอนการตลาดลง เช่น ลดตัวแทนจำหน่าย เป็นต้น

ส่วนโครงการสินค้ามวลชนมีปัญหาและอุปสรรคคือ

๑. การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้บริโภคให้หันมาสนใจจากมาก เนื่องจากความเคยชิน ในสินค้าตราอื่น ๆ

๒. ราคาของ "สินไทย" ส่วนใหญ่ใกล้เคียงกับท้องตลาด และผู้ผลิตไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการผลิตเท่าที่ควร

๓. อัตราค่าส่งเจ้าหน้าที่มีน้อย ทำให้ปฏิบัติงานไม่ทราบปัญหาและความเคลื่อนไหวของ "สินไทย" อย่างแท้จริง

แนวทางแก้ไข

๑. ลดราคาให้ต่ำลงกว่าเดิม ให้เห็นความแตกต่างของราคาอย่างเด่นชัด เพื่อโน้มน้าวใจผู้บริโภค

๒. กำหนดปริมาณการผลิตแต่ละเดือนแต่ละชนิดให้แน่นอนว่าในเดือนหนึ่งผลิตปริมาณเท่าใด สำหรับสินค้าที่มีปัญหา

๓. เพิ่มงบประมาณ ค่าส่งเจ้าหน้าที่ให้เหมาะสมกับปริมาณงาน

๔. ประชาสัมพันธ์ "สินไทย" ให้มากขึ้น ทั้งทางด้านวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ตลอดจนให้ร้านค้าที่จำหน่ายแสดง "สินไทย" ให้เห็นเด่นชัดขึ้น

เพื่อให้มาตรการ การรักษาระดับราคาสินค้ามีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายมากยิ่งขึ้น ขอเสนอแนะความคิดเห็นเพิ่มเติม เพื่อเป็นแนวทางให้กรมการค้าภายใน ในฐานะที่เป็นหน่วยงานดำเนินงานในเรื่องนี้ได้พิจารณานำเสนอต่อคณะกรรมการกลางกำหนดราคาสินค้า และป้องกันการผูกขาด ดังนี้

ด้านการส่งเสริมการค้า

ร้านค้าในความส่งเสริมของกรมการค้าภายใน ควรมีการปรับปรุงแก้ไขระเบียบการส่งเสริมร้านค้าในความส่งเสริมของกรมการค้าภายในเสียใหม่ เนื่องจาก ระเบียบฯ ที่ผ่านมามีไม่รัดกุมและครอบคลุมถึงปัญหาการค้าเงินงานอย่างทั่วถึง เป็นเหตุให้ร้านค้า ใช้สิทธิในการได้รับความส่งเสริมไปในทางที่ไม่เหมาะสม และมีข้อผิดพลาดประการสำคัญของกรมฯ อาทิ ผู้ที่ได้อำนาจในการประกอบร้านค้าฯ แต่ไม่ประกอบกิจการร้านค้าในความส่งเสริมฯ ดังที่ตนได้สิทธิกลับมีการโอนกิจการของคนที่ผู้อื่นซึ่งมิได้เป็นร้านค้าในความส่งเสริมโดยเอากำไรจากการโอนหรือ เชิงกิจการที่ตนได้สิทธิ เป็นการกระทำที่มีชอบใช้การได้สิทธิในการได้รับความส่งเสริมเป็นทางหารายได้แก่ตนเอง จำเป็นอย่างยิ่งที่กรมฯ ควรพิจารณาปรับปรุงแก้ไขระเบียบใหม่ให้รัดกุม ไม่ให้เป็นเครื่องมือหารายได้ของพวกร้านค้าในความส่งเสริมฯ เหล่านั้น นอกจากนี้ร้านค้าในความส่งเสริมฯ ประเภทร้านค้าย่อยไม่ควรได้รับการพิจารณารับสมัครเพิ่มขึ้นควรสนับสนุนร้านค้าอีก ๒ ประเภท คือร้านค้าย่อยมาตรฐาน และร้านค้าจำหน่ายสินค้าราคาถูกพิเศษ เพราะปัจจุบันร้านค้าย่อยส่วนใหญ่ไม่ได้ประกอบกิจการอย่างจริงจังไม่จำหน่ายสินค้าเป็นไปตามระเบียบฯ ของกรมฯ เช่น ร้านค้าย่อย บางแห่งประกอบกิจการในร้านมีที่เพียงเล็กน้อยขายสินค้าที่รับมาจำหน่ายจากองค์การคลังสินค้า ส่วนใหญ่เป็นข้าวสารอย่างเดียว เพราะข้าวสารขององค์การคลังสินค้ามีราคาถูกกว่าท้องตลาด เนื้อที่ที่เหลือส่วนใหญ่ประกอบกิจการอื่น เช่น ขายยา ขายกาแฟ เป็นต้น มิได้ประกอบกิจการเป็นร้านค้าในความส่งเสริมฯ อย่างจริงจัง และบางครั้งร้านค้าเหล่านี้ยังทำผิดระเบียบฯ เช่น ขายข้าวสารยกกระสอบ ทำบัญชีเท็จขึ้น ซึ่งร้านค้าเหล่านี้ควรถูกกำจัดให้หมดไป ถ้าพบว่าร้านค้าย่อยรายใด กระทำผิดควรใช้มาตรการลงโทษอย่างจริงจัง เช่น หักชื่อออกจากทะเบียนการเป็นร้านค้าในความส่งเสริมฯ หรือให้หยุดประกอบกิจการ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้ได้ร้านค้าที่มีความประสงค์จะประกอบร้านค้าฯ อย่างแท้จริง มีโอกาสรับใช้ทางราชการอย่างเต็มที่ เป็นเครื่องมือที่จะสนองนโยบายของรัฐบาล ในการแก้ปัญหาการค้ารองชีพไม่เป็นที่ฉวยโอกาสของพ่อค้า

บริษัทจังหวัด ควรมีการสนับสนุนจัดตั้งบริษัทจังหวัดให้ครบทุกจังหวัด เพื่อเป็นเครื่องมือกระจายสินค้าที่จำเป็นแก่การค้ารองชีพในส่วนภูมิภาคได้ทั่วถึง และการรับสมัครบริษัทจังหวัดต้องมีการพิจารณาจุดมุ่งหมายของผู้ที่มีความประสงค์จะตั้งบริษัทจังหวัดเป็นอย่างไร

เพราะขณะนี้ผู้มีมาขอตั้งบริษัทจังหวัดมากมาย บางคนก็เพื่อจุดประสงค์ในการใช้สิทธิซื้อสินค้าขององค์การคลังสินค้าไปจำหน่าย โดยเฉพาะข้าวสารถูกกว่าท้องตลาดเป็นอย่างมาก บางรายไม่ได้นำสินค้านั้น (โดยเฉพาะข้าวสาร) ไปจำหน่ายแก่ประชาชนในจังหวัดของตนกลับนำไปขายให้แก่ผู้อื่น เช่น ผู้ทำการค้าส่งออก ซึ่งได้ราคาดี เป็นต้น ฉะนั้นในการรับสมัครบริษัทจังหวัดต้องพิจารณาให้รอบคอบ เลือกผู้ที่มีความประสงค์จะประกอบกิจการเป็นบริษัทจังหวัดจริง ๆ และเมื่อบริษัทจังหวัดได้รับเลือกเป็นบริษัทจังหวัดควรจะต้องส่งเจ้าหน้าที่คอยติดตามความเคลื่อนไหวของบริษัทจังหวัดเหล่านี้ ประกอบกิจการตามวัตถุประสงค์ของกรมฯ หรือไม่ ส่วนเรื่องที่เป็นปัญหาทุกวันนี้ เนื่องจากราคาสินค้าที่บริษัทจังหวัดรับไปจำหน่ายมีราคาสูงทำให้สินค้าที่จำหน่ายแก่ประชาชนมีราคาพอ ๆ กับร้านค้าเอกชนอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะมีพ่อค้าคนกลาง เพื่อแก้ไขราคาสินค้าและตัดปัญหาพ่อค้าคนกลาง โดยให้บริษัทจังหวัดทำหน้าที่ ๒ อย่างพร้อมกันคือ เป็นทั้งผู้ขายส่งและขายปลีก รับสินค้าจากแหล่งผลิตโดยตรงนำมาจำหน่ายให้แก่ร้านค้าในความถึง เจริญของกรมการค้าภายในและนำมาจำหน่ายปลีกให้แก่ประชาชนโดยตรง นอกจากนี้ ควรจะจัดตั้งบริษัทอำเภอขึ้น เป็นตัวแทนของบริษัทจังหวัด ในการจำหน่ายสินค้าให้แก่ประชาชนในอำเภอ นั้น ๆ และบริษัทจังหวัดทำหน้าที่ ๒ ฐานะ เช่นกัน คือ เป็นผู้รับสินค้าจากผู้ผลิตโดยตรงมาขายส่งให้แก่บริษัท อำเภอทุกอำเภอ และเป็นบริษัทอำเภออำเภอเมืองด้วย สำหรับสินค้าที่ผลิตมาจากรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของทางราชการ ควรให้บริษัทจังหวัดเป็นตัวแทนจำหน่ายสินค้าดังกล่าวด้วย เกี่ยวกับระเบียบบริษัทจังหวัดก็ควรมีการแก้ไขปรับปรุงใหม่ เพราะเท่าที่ผ่านมา ทางกรมฯ ไม่สามารถบังคับหรือลงโทษให้บริษัทจังหวัดปฏิบัติตามระเบียบได้ เนื่องจากทางกรมฯ ไม่มีอำนาจเพื่อที่ทางกรมฯ สามารถควบคุมบริษัทจังหวัดให้ปฏิบัติตามระเบียบ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกรมฯ

ด้านการควบคุมสินค้า

การดำเนินงานด้านควบคุมสินค้าในปัจจุบัน มาตรการควบคุมสินค้ายังไม่ได้ผลเท่าที่ควร สินค้าแทบทุกชนิดนับวันยิ่งมีราคาสูงขึ้นเรื่อย ๆ ถึงแม้จะมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายควบคุมสินค้าใหม่โดยส่วนใหญ่ให้ราคาสินค้าเป็นไปตามภาวะของตลาด ควบคุมราคาเพียง ๒ ประเภทเท่านั้น แต่การควบคุมสินค้าใหม่นี้ ก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนโดยตรง สินค้า

มีราคาสูงขึ้นกว่าเดิมอย่างมาก เนื่องจากการปรับราคาของผู้ผลิต โดยเฉพาะสินค้าที่จำเป็น
แก่การครองชีพ ฉะนั้นเพื่อให้การควบคุมสินค้าบรรลุลผลและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น คณะ
กรรมการกลางฯ ควรมีการปรับปรุงทบทวนนโยบายการควบคุมใหม่ โดยทบทวนมาตรการควบคุม
สินค้า ๒ ประการดังนี้

๑. เลิกควบคุมราคาสินค้า ดังเช่นในปัจจุบัน ปลอ่ยให้สินค้าส่วนใหญ่มีราคาเป็นไป
ตามภาวะการณ์ของตลาด มีการแข่งขันโดยเสรี เป็นไปตามกฎอุปสงค์ (Demand) และ
อุปทาน (Supply) อาทิ เมื่อสินค้าชนิดใดมีจำหน่ายในตลาด เป็นจำนวนมากเกินความต้องการ
การของผู้บริโภคราคาสินค้าชนิดนั้นก็จะมีราคาลดลง ถ้าสินค้าชนิดใดเกิดการขาดแคลนหาซื้อได้ยาก
ราคาสินค้าก็จะมีราคาสูงขึ้นทันที เมื่อสินค้ามีราคาสูงขึ้นมากก็จะมีผู้ผลิตทำการผลิตสินค้านั้นออก
จำหน่ายแข่งขันเป็นจำนวนมาก ในที่สุดเมื่อสินค้านั้นมีปริมาณมากมีให้ผู้บริโภคสามารถเลือกได้ตาม
ความต้องการ หรือเกินความต้องการ สินค้านั้นก็จะมีราคาลดลง ถ้าหากมีนโยบายในการเลิกควบ
คุมราคา ดังนี้ กรมการค้าภายในต้องควบคุมดูแลให้ผู้ผลิตมีการแข่งขันอยู่ภายในขอบเขตอันเหมาะ
สมควร ไม่ให้ผู้ผลิตมีการผูกขาดในสินค้าได้ และติดตามความเคลื่อนไหวของราคาสินค้าอย่างใกล้ชิด
โดยเฉพาะความเคลื่อนไหวของราคาสินค้าที่มีความจำเป็นแก่การครองชีพ ต้องศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับ
ต้นทุนการผลิตอย่างละเอียดและให้ข้อมูลเท็จจริงเกี่ยวกับสินค้าให้ได้มากที่สุด เพื่อจะนำมา
วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างกับราคาสินค้าที่อยู่ในตลาดขณะนั้น ถ้าเห็นว่าสินค้าชนิดใดมี
ราคาสูงมาก และผู้ผลิตสินค้านั้นมีกำไรอย่างมากมายก็ต้องมีการเตือนให้ผู้ผลิตสินค้านั้นลดราคาลงมา
ในราคาที่เหมาะสม นอกจากนี้เพื่อให้นโยบายได้ผลยิ่งขึ้น ต้องมีการกำหนดโทษอย่างหนักและ
จับกุมผู้ผลิตที่กระทำผิดอย่างเข้มงวด เพื่อป้องกันการผูกขาดการฉวยโอกาสขึ้นราคาสินค้าในอัตรา
สูง หรือกักตุนสินค้าเพื่อขึ้นราคาสินค้าเกินความเป็นจริงด้วย

๒. ควบคุมราคาสินค้าต่อไป ถ้าจะมีนโยบายจะควบคุมราคาสินค้าต่อไปดังเดิม ควรมี
นโยบายในการควบคุมราคาสินค้าดังนี้

ประการแรก ทบทวนนโยบายการควบคุมราคาสินค้าใหม่ พิจารณาว่าสินค้าใดควร
จะอยู่ในข่ายควบคุม สินค้าที่อยู่ในข่ายควบคุมต้องเป็นสินค้าที่มีความจำเป็นต่อการครองชีพของ
ประชาชนเป็นอย่างมาก เช่น น้ำตาลทราย น้ำมันเชื้อเพลิง เนื้อสุกร เนื้อโค หมูชั้นหวาน
 ฯลฯ และถ้าตัดสินใจควบคุมสินค้าชนิดหนึ่งชนิดใดแล้ว ก ขฯ ควรมี

ข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าอย่างสมบูรณ์ โดยเฉพาะ อุปสงค์ อุปทาน จำนวนผู้ผลิต และผู้จำหน่าย ต้นทุนการผลิต การจำหน่าย และผลกำไร เป็นต้น เพื่อกำหนดราคาเป็นไปตามสภาพความเป็นจริงอย่างถูกต้อง

ประการที่ ๒ เมื่อประกาศควบคุมราคาสินค้าชนิดใดแล้วควรมีการพิจารณาบทวนสินค้านั้นอยู่เสมอ หากสินค้าใดยังมีความจำเป็นที่จะต้องควบคุมต่อก็พิจารณาให้มีการควบคุมต่อไปอีก ถ้าไม่มีความจำเป็นต้องควบคุมก็ควรยกเลิกการควบคุมเสีย เช่น กรณีที่สินค้ามีราคาต่ำกว่าควบคุม และไม่มีแนวโน้มจะสูงขึ้นกว่านี้ และสินค้าใดมีผู้ผลิตอยู่เป็นจำนวนมากและโครงสร้างตลาดสินค้าชนิดนั้นมีลักษณะ เป็นการแข่งขันกันอย่างเสรีควรปล่อยให้เป็นไปตามกลไกของตลาด และควรถือว่าราคาที่เป็นอย่างอยู่ในขณะนั้นมีเหตุผลพอสมควร โดยกรมฯ จะต้องคอยดูแลความเคลื่อนไหวของสินค้านั้นตัวอย่างกรณีไม้ขีดไฟ มีผู้ผลิตแข่งขันกันจำนวนมาก เป็นต้น แต่ถ้าตลาดของสินค้านั้นเป็นไปแบบผูกขาด ก็ควรเข้าไปควบคุม ดูแลไม่ให้ผู้ผลิตผู้จำหน่ายได้กำไรมากเกินไป ขณะเดียวกันสินค้าใด เมื่อเข้าควบคุมราคาแล้วราคาของสินค้านั้นก็ต้องให้ผู้ผลิตได้กำไรจากการลงทุนในอัตราที่เหมาะสมพอสมควรไม่เช่นนั้นแล้วจะทำให้เขาสังเผลไม่กล้าขยายการลงทุนหรือไม่มีการลงทุนใหม่

ประการที่ ๓ ในการกำหนดราคาสินค้าสูงสุดของสินค้าควรสอดคล้องกับต้นทุนที่แท้จริง เท่าที่ผ่านมามีสินค้าที่ถูกกำหนดราคาควบคุม บางชนิดมีต้นทุนสินค้าสูงชันอย่างมาก แต่ไม่ได้รับการพิจารณาปรับราคาสินค้าให้สูงตามไปด้วย เป็นการผิดต่อสภาพความเป็นจริง เป็นผลให้สินค้านั้นขายในราคาที่เกินราคาควบคุม หรืออาจหายไปจากตลาด ดังเช่น เนื้อสุกร เนื้อโค มีการขายเกินราคาควบคุมอย่างเปิดเผย ทั้งนี้เพราะต้นทุนและค่าใช้จ่ายสูงขึ้น เจ้าหน้าที่ของกรมฯ ก็ไม่สามารถดำเนินการอย่างไรได้ ฉะนั้นในการควบคุมราคาสินค้าถ้าสินค้าใดมีต้นทุนสูงชันอย่างแท้จริงก็ควรปรับราคาสินค้าให้สอดคล้องกับต้นทุนที่สูงชันตามไปด้วย และต้องคำนึงถึงการลงทุนในอุตสาหกรรมที่มีการควบคุมราคาดังนั้นมีผลตอบแทนใกล้เคียงกับอุตสาหกรรมที่ไม่มีการควบคุมราคาด้วย และถ้าจะให้การควบคุมราคาสินค้าได้ผลอย่างจริงจังทางรัฐบาลควรเข้าไปควบคุมการดำเนินงานทุกอย่าง ตลอดทุกขั้นตอนตั้งแต่การผลิต การจำหน่ายขายส่งและขายปลีก ฉะนั้นจะมีการให้ผู้ผลิตไม่แจ้งต้นทุนที่เป็นจริง และเป็นการฉวยโอกาสของพ่อค้าคนกลางค้ากำไรซื้อสินค้าจากผู้ผลิตราคาต่ำมาขายต่อในราคาสูงเป็นผลให้ราคาถูกบีบบังคับให้ขายในราคาสูงในช่วงต่อไป พร้อมทั้งกำหนดราคาแต่ละขั้นตอนไว้ด้วย

นอกจากนี้ การควบคุมสินค้าควรควบคุมด้านคุณภาพและปริมาณสินค้านั้นด้วย มิฉะนั้นจะเป็นช่องว่างให้ผู้ผลิตมีการหลีกเลี่ยงเกี่ยวกับคุณภาพและปริมาณของสินค้า อาจมีการลดคุณภาพหรือปริมาณลงเมื่อสินค้านั้นถูกควบคุม อย่าง กรณีน้ำตาลทราย ในปัจจุบันประกาศของคณะกรรมการกลางฯ ไม่ได้กำหนดไว้ว่าน้ำตาลทรายที่กำหนดราคาแต่ละชนิดควรมีคุณภาพอย่างไร เมื่อน้ำตาลทรายถูกควบคุมราคา ก็มีการลดคุณภาพลง ผลปรากฏว่าน้ำตาลทรายที่ผลิตออกมาจำหน่ายมิได้เป็นสีขาว เป็นสีร่ำ ซึ่งเป็นช่องว่างทางกฎหมาย มิได้กำหนดคุณภาพไว้ และไม่สามารถจะเอาความผิดจากผู้ผลิตได้

ประการสุดท้าย กฎหมายที่ใช้ควบคุมสินค้าโดยเฉพาะ พ.ร.บ. กำหนดราคาสินค้าและป้องกันการผูกขาด พ.ศ. ๒๕๒๒ ยังมีอุปสรรคข้อขัดข้องที่ทำให้เกิดการล่าช้าในทางปฏิบัติ เช่น เมื่อออกประกาศคณะกรรมการกลางฯ ตาม พ.ร.บ. กำหนดราคาสินค้าและป้องกันการผูกขาด แล้วต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษา เสียก่อนจึงจะมีผลบังคับ นอกจากนี้กรณีที่ประกาศคณะกรรมการกลางส่วนจังหวัดกว่าจะผ่านขั้นตอนต่าง ๆ ในการส่งประกาศฯ เข้ามาในกรุงเทพมหานคร เพื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาต้องใช้เวลาหลายวัน ทำให้เกิดช่องว่างในระยะเวลาดังกล่าวที่ประกาศฯ ยังไม่มีผลใช้บังคับ มีการฉวยโอกาสของพ่อค้า เพราะพ่อค้ารู้ข้อความในประกาศฯ แล้ว และยัง เป็นประกาศฯ ที่มีการปรับราคาสินค้าชนิดใดก็จะเกิดการกักตุนสินค้านั้นขึ้นเพื่อขายในราคาใหม่ ฉะนั้นควรมีการปรับปรุง พ.ร.บ. กำหนดราคาฯ ใหม่ ให้มีผลบังคับใช้ทันที เพื่อให้การดำเนินงานได้คล่องตัวยิ่งขึ้น เป็นการป้องกันการฉวยโอกาสไปด้วย อีกประการหนึ่ง บทลงโทษตาม พ.ร.บ.ฯ ที่มีอยู่ยังไม่เด็ดขาดพอ และเจ้าหน้าที่ไม่สามารถจับกุมได้หรือจับกุมไม่จริงจัง ทำให้มีการฝ่าฝืนกฎหมายอยู่เสมอ ดังนั้นควรมีมาตรการในการปราบปรามโดยเด็ดขาดและรุนแรงให้เป็นตัวอย่างเพื่อให้พ่อค้ายังเกิดความเกรงกลัว ไม่กล้าประทุตปฏิบัติฝ่าฝืนอีกต่อไปโดยเฉพาะการแจ้งข้อมูลต้นทุนสินค้าที่ไม่ตรงกับความเป็นจริง การฉวยโอกาสการขึ้นราคาสินค้าและการกักตุนสินค้า เป็นต้น นอกจากนี้เกี่ยวกับการปฏิบัติตาม พ.ร.บ.ฯ ในส่วนที่เกี่ยวกับการป้องกันการผูกขาดแทบจะไม่ได้มีการปฏิบัติเลย ควรจะนำมาปฏิบัติ ควบคู่กับส่วนกำหนดราคาสินค้าด้วย เพราะในปัจจุบันการป้องกันการผูกขาด เป็นสิ่งจำเป็นที่จะมิให้ผู้ผลิต ผู้จำหน่าย รวมกันผูกขาดในสินค้าได้ และเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ราคาสินค้าสูง การปฏิบัติทั้ง ๒ ส่วนด้วยกันจะ

ทำให้การควบคุมสินค้าได้ผลสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

มาตรการการควบคุมสินค้าทั้ง ๒ ดังกล่าว คณะกรรมการกลางฯ น่าจะมีนโยบายใช้มาตรการควบคุมสินค้าทั้ง ๒ ประการควบคู่กันไป ไม่ควรจะใช้มาตรการใดมาตรการหนึ่งโดยเฉพาะหรือแทบจะไม่มีการใช้กฎมาตรการหนึ่งเลย อย่างเช่นในปัจจุบันนโยบายการควบคุมสินค้าส่วนใหญ่ ปล่อยให้มีการแข่งขันกันโดยเสรี ควบคุมราคาสินค้าเพียง ๒ ประเภท คือ น้ำมัน และน้ำตาลทราย เท่านั้น ทำให้ผู้ผลิตมีการปรับราคาสินค้าสูงขึ้นกว่าเดิมมาก โดยเฉพาะส่วนใหญ่เป็นสินค้าที่จำเป็นแก่การครองชีพ ก่อให้เกิดผลกระทบต่อผู้บริโภคอย่างมาก การควบคุมมาตรการดังกล่าวไม่สามารถให้ความเป็นธรรมและคุ้มครองผู้บริโภคได้ เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวและให้การดำเนินงาน มีประสิทธิภาพตลอดจนให้ความเป็นธรรมทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค จำเป็นต้องใช้มาตรการควบคุมราคาสินค้าเข้าดำเนินงานด้วย ทั้งนี้เนื่องจากสภาวะการค้าขายในประเทศปัจจุบันยังไม่เหมาะสมที่จะให้สินค้าภายในประเทศมีการแข่งขันโดยเสรีทั้งหมด เพราะระบบการค้าภายในประเทศ มีผู้ผลิตรายใหญ่ ๆ เพียงไม่กี่ราย สามารถที่จะรวมตัวกันกำหนดราคาสินค้าในท้องตลาดตามความต้องการของตน ซึ่งส่วนใหญ่จะกำหนดในราคาสูง และผู้ผลิตรายย่อย ๆ ไม่สามารถที่จะแข่งขันผลิตสินค้านั้น การที่จะให้ราคาสินค้า หรือผู้ผลิตมีการแข่งขันกันโดยเสรี ก็ต่อเมื่อสภาวะการค้านั้นมีการแข่งขันกันอย่างจริงจัง มีผู้ผลิตเป็นจำนวนมากไม่สามารถรวมตัวกันกำหนดราคาสินค้าเองได้ ราคาและปริมาณสินค้า เป็นไปตามกลไกของตลาด

การพิจารณาใช้มาตรการควบคุมสินค้ามาตรการใดกับสินค้าต้องพิจารณาว่า ถ้าสินค้านั้นไม่มีผลกระทบต่อประชาชนโดยตรง ถึงแม้จะไม่มี การควบคุมราคาสินค้านั้นก็ไม่มีราคาสูงไปกว่านี้ หรือมีแนวโน้มที่จะลดลง หรือเป็นสินค้าที่มีการแข่งขันกันอยู่แล้ว ก็ควรปล่อยให้มีการแข่งขันโดยเสรี ส่วนสินค้าที่มีผู้ผลิตเพียงไม่กี่รายสามารถกำหนดราคาสินค้าเองได้ในอัตราที่สูง และมีกำไรเกินควรโดยเฉพาะสินค้าที่จำเป็นแก่การครองชีพ ก็ควรใช้มาตรการควบคุมราคาสินค้านั้น ในการพิจารณามาตรการทั้ง ๒ ควรเน้นหนักในด้านให้มีการแข่งขันกันโดยเสรีให้มากที่สุด เพื่อเป็นการส่งเสริมการค้าภายในประเทศให้ขยายตัว มีการแข่งขันกันมากขึ้นและการควบคุมราคาสินค้าควรจะเป็นมาตรการสุดท้ายที่จะนำมาใช้โดยใช้เฉพาะสินค้าที่จำเป็นจริง ๆ ถ้าไม่ควบคุมราคาแล้วจะก่อให้เกิดปัญหาสร้างความเดือดร้อนแก่ประชาชน

เพราะการควบคุมราคาสินค้าก่อให้เกิดปัญหาการขังการลงทุนและไม่ขยายตัว มีการฉวยโอกาสของพ่อค้ากักตุนทำให้เกิดการขาดแคลนสินค้า ในกรณีที่เกิดภาวะต้นทุนสินค้าสูงผู้ผลิตไม่สามารถจะปรับราคาได้ทันตามต้นทุนที่สูงขึ้น และการควบคุมราคาสินค้าควรจะเป็นมาตรการชั่วคราวมากกว่าถาวร เมื่อสินค้าใดถูกควบคุมแล้ว ควรมีการติดตามเคลื่อนไหวอยู่เสมอ เมื่อเห็นว่าหมดความจำเป็นแล้วก็ไม่ควรควบคุมต่อไป เมื่อใช้มาตรการการควบคุมสินค้า มาตรการใดแล้วควรจะมีปฏิบัติตามข้อแก้ไขและข้อเสนอแนะดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ขณะเดียวกัน นอกจากการใช้มาตรการทั้ง ๒ แล้ว เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รัฐบาลควรมีมาตรการด้านอื่น ๆ เป็นเครื่องมือประกอบด้วย เช่น มาตรการด้านการเงินและการคลัง โดยลดภาษีศุลกากร การควบคุมการส่งออก และการนำเข้าเพื่อลดราคาสินค้าลง เป็นต้น

ส่วนงานโครงการสินค้ามวลชน "สินไทย" เพื่อให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพ และได้ผลมากขึ้น ควรมีเจ้าหน้าที่เข้าไปทำการตรวจสอบปริมาณการผลิตสินค้า "สินไทย" ในบริษัทผู้ผลิตทุก ๆ เดือน เพื่อตรวจสอบว่าบริษัทเหล่านี้ ผลิตตามที่ทางราชการกำหนดไว้หรือไม่ ถ้าหากไม่เป็นตามกำหนด ให้ผู้ผลิตชี้แจง และผลิตตามปริมาณที่กำหนด นอกจากนี้ การผลิต "สินไทย" ออกจำหน่าย ทางราชการควรพิจารณาผลิตสินค้าที่จำเป็นต่อการครองชีพประจำวันของประชาชนจริง ๆ ไม่ควรผลิตหลายชนิดมากเกินไปเพราะผลิตมากขึ้นเท่าใด การบริหารงานจะใหญ่โต ยากแก่การควบคุมทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ ดังเช่น การควบคุมสินค้าหลายชนิดที่เป็นมาประกอบกับงบประมาณเครื่องมือเครื่องใช้ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานมีจำกัด จะทำให้การบริหารงานไม่ได้ผล

ข้อเสนอแนะดังกล่าวทั้งในด้านการส่งเสริมการค้าและการควบคุมสินค้า เชื่อว่าเป็นข้อเสนอแนะที่เป็นไปได้ ที่จะทำให้การดำเนินงานรักษาระดับราคาสินค้าคล่องตัวมีประสิทธิภาพ และบรรลุผลตามนโยบายที่วางไว้ และคงเป็นประโยชน์แก่กรมการค้าภายในนำไปพิจารณาเป็นแนวทางแก้ไขข้อบกพร่องตลอดจนอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินงาน